

EIROPAS KAIMIŅATTIECĪBU POLITIKA
— POLITIKAS JAUTĀJUMI

KOPĪGAS INTERESES UN VĒRTĪBAS

Eiropas kaimiņattiecību politika

ec.europa.eu/world/enp

Eiropas Komisija
Ārējo attiecību
ģenerāldirektorāts
B – 1049 Brisele
enp-info@ec.europa.eu

NF-30-08-052-LV-D

Palīdzība Ukrainai pārvaldīt migrācijas apmērus

Ukraina robežojas ar ES austrumu robežu aptuveni 500 kilometru garumā. Tāpat tai ir kopīga robeža ar trim trešām valstīm, tostarp Krievijas Federāciju 1500 km garumā. Tādēļ Ukraina ir ideāls tranzīta punkts nelikumīgai migrācijai uz Eiropas Savienību — 2007. gadā valstī centās iekļūt vairāk nekā 30 000 nelegālu migrantu, kas tādējādi nelabvēlīgi ietekmē tās resursus.

Ukrainas iekšlietu ministrija un citas iestādes sadarbojas ar Starptautisko Migrācijas organizāciju (SMO), īstenojot ES atbalstītu programmu, kuras mērķis ir uzlabot valdības spēju pārvaldīt migrācijas apmērus.

Lai Ukrainai palīdzētu izstrādāt vispusīgu migrācijas pārvaldības sistēmu, ar šo programmu paredzēts atbalstīt virkni pasākumu — no infrastruktūras izveides līdz apmācībai un pētniecībai.

Jaunas vēsmas robežu uzraudzībā

Programma paredz arī apmācību nolūkā uzlabot gan robežsargu, gan citu darbinieku prasmes, kas nodarbojas ar migrācijas lietām. Valsts robežsardzes dienests sadarbojas ar Ungārijas un Polijas kolēģiem, lai izveidotu darbā pieņemšanas, apmācības un karjeras izaugsmes sistēmas, kā arī uzlabotu tiesību aktus.

„Šie projekti kalpoja par pamatu modernai cilvēkresursu pārvaldības sistēmai,” sacīja starptautiskās migrācijas uzraudzības iestādes SMO pārstāvis Džefrijs Labovics. „SMO atzinīgi vērtē Ukrainas centienus pārstrukturēt sistēmu atbilstīgi ES standartiem. Tikai kopīgiem spēkiem varam palīdzēt dienestam īstenot plānu un ieviest būtiskās pārmaiņas.”

„Šī ir viena no pirmajām programmām, kas nodrošina daudz ko vairāk nekā tikai aprikojumu,” piebilda Valsts robežsardzes dienesta pārstāvis Oleksandrs Pančenko. „Mēs izmantojam ES ekspertu sagatavotos ziņojumus, lai palielinātu savu rīcībspēju un iespējas. Mūsu stratēģija palīdzēs līdz 2015.gadam panākt pilnīgu atbilstību ES standartiem.”

Pareizā ceļa izvēle

Šobrīd miljoniem ukraiņu strādā ārzemēs, un vēl daudzi citi apsver izmantot šādu iespēju. Tomēr daudzi dodas strādāt nelegāli un tādējādi riskē kļūt par cilvēktirdzniecības un negodīgu darba devēju upuriem. Migrantu konsultāciju centri (MKC) palīdz ukraiņiem pieņemt informācijā balstītus lēmumus un sniedz praktisku un juridisku atbalstu.

Ar šo centru palīdzību simtiem ukraiņu jau ir atraduši ārzemēs legālas darbavietas un ir spējuši izkļūt no sarežģītām situācijām. Oļegs, kurš reiz zaudēja prāvu naudas summu, samaksājot krāpniekiem par neesošu darbavietu ārzemēs, ir atradis piemērotu un legālu darbu Čehijā.

Strādājot legālu darbu Dānijā, Natālija nesaņēma algu no vietējā darba devēja. MKC palīdzēja viņai sazināties ar Dānijas migrantu bezmaksas juridisko konsultāciju dienestu, kas atrisināja šo lietu.

„Visas tautas ir vienlīdzīgas” — Migrantu dienas izstāde

EIROPAS KOMISIJA
Ārēji Sakari

Nesen veiktā pētījumā atklāts, ka lielākā daļa Eiropas Savienības iedzīvotāju atbalsta tuvāku sadarbību ar kaimiņvalstīm. Viņi uzskata, ka ciešāka saikne varētu nostiprināt mieru un demokrātiju.

Tieši tāds ir Eiropas kaimiņattiecību politikas (EKP) nolūks. EKP, kas izveidota 2003.–2004. gadā ar mērķi satuvināt paplašināto ES un tās kaimiņvalstis, paredzēta konkrētiem reformu atbalsta un labklājības celšanas pasākumiem, lai uzlabotu ikdienas dzīvi ES kaimiņvalstu ļaudīm.

Kā gan tas viss tiek īstenots? ES un ikviena kaimiņvalsts vienojas par to, kā veidot ciešākas attiecības un atbalstīt reformas 3–5 gadu ilgā laikposmā. Visus kopīgās apņemšanās aspektus izklāsta tā dēvētajos rīcības plānos. Eiropas Kaimiņattiecību un partnerattiecību instruments (EKPI) ir gan praktisku zināšanu, gan finansējuma avots (gandrīz 12 miljardi eiro no 2007. līdz 2013. gadam) modernizācijas un reformu atbalstam.

Ideāli pārtop realitātē

Demokrātija un cilvēktiesības ir Eiropas Savienības pamatvērtības. Turklāt tiesiskums ir ilgtspējīgs un ilglaicīgs attīstības un labklājības neatņemama sastāvdaļa. Tādēļ Eiropas kaimiņattiecību politikas pamatā ir savstarpēja apņemšanās sekmēt cilvēktiesības un demokrātiju.

ES atbalsta partnervalstu valdības un pilsonisko sabiedrību politisko reformu īstenošanā — no tiesību aktu reformas līdz preses brīvības nodrošināšanai, no palīdzības politiskās apspiešanas upuriem līdz spīdzināšanas izskaušanai.

EKP rīcības plāns, par ko vienojušās visas iesaistītās puses, ikvienai valstij sniedz iespēju pievērsties vissvarīgākajām prioritātēm. Nozīmīgs kaimiņattiecību politikas faktors ir arī politiskais dialogs par kopīgām problēmām, piemēram, migrāciju un terorismu.

Pagātnes sāpju remdēšana

20. gs. 60.–80. gadi jeb tā dēvētie „svina gadi” bija smags laiks Marokas mūsdienu vēsturē. Šai laikposmā sistemātiski un vardarbīgi vērsās pret disidentiem un nežēlīgi izrēķinājās ar protestētājiem.

Pašreizējais Marokas karalis Muhameds VI cenšas valstī ieviest demokrātiju un dziedēt sāpju pilnā laika radītās rētas. No 2004. gada taisnīguma un samierināšanas komisija palīdz atlīdzināt pāridarījumus un vardarbības un nežēlīgo zvērību upuriem samierināties ar notikušo.

Svina gados cieta ne tikai atsevišķi cilvēki — valsts nerūpējās arī par dažiem dumpīgiem reģioniem, īstenojot sociāli ekonomisku nevērības politiku. Viens no šādiem reģioniem bija Muhameda rajons Kasablankā, Marokas ekonomikas centrā.

Palīdzot visai valstij, ES atbalsta arī vispusīgu iniciatīvu nolūkā atdzīvīnāt un atjaunot šo reiz tik dinamisko rajonu, kas Marokai devis daudzas izcilas personības literatūrā, mūzikā, mākslā un sportā.

Kaitējuma novēršana

„Mēs atbalstām projektus, kuru mērķis ir palīdzēt novērst nodarīto kaitējumu sabiedrībai, piemēram, jauniešu un sieviešu grupas, mājokļu biedrības, veselības aprūpes iestādes un kultūras centrus,” skaidroja pilsoņtiesību aktiviste un agrāko laiku disidente Fatna Elbuiha, kas koordinē komiteju. „Mans uzdevums ir raudzīties, lai šie projekti cits citu papildinātu.”

Viens no projektiem, kas saņēmis atbalstu, ir vietējā jauniešu centra atjaunošana, kurš sākotnēji izveidots 20. gs. 50. gados. „Agrāk šo centru absolvēja veselas aktieru, dzejnieku, rakstnieku un dramaturgu paaudzes,” ar lepnumu piebilda kāds brīvprātīgais.

Mūsdienās šis centrs, kas pamazām atbilst jaunās paaudzes prasībām, atkal ir kļuvis par nabadzīgā rajona jauniešu svarīgu dzīves sastāvdaļu. Zēni un meitenes šeit var apgūt virkni sporta veidu, sākot no volejbola un beidzot ar laušanas, mācīties mūziku pie atzītiem mūziķiem, piedalīties kultūras pasākumos un pat apgūt hiphopa un breika dejošanu.

Nidal Mansors

Palīdzība preses brīvības radīšanai

Kaut arī tagad Jordānijā ir vērojama daudz lielāka preses brīvība, sarežģīto tiesību aktu, juridiskās nenoteiktības un normatīvo aktu nepārziņāšanas dēļ žurnālisti joprojām var justies apspiesti šai sistēmā.

Tā kā plašsaziņas līdzekļiem ir liela ietekme, Jordānijas žurnālistiem ir jānodrošina pienācīga tiesiskā aizsardzība, lai viņi varētu pildīt savus darba pienākumus, nebaidoties no represijām. „Plašsaziņas līdzekļi ir reformu un demokrātijas stūrakmens,” sacīja Žurnālistu brīvības aizsardzības centra (ŽBAC) priekšsēdētājs Nidals Mansors. „Šai nolūkā mēs nolēmām izveidot struktūrvienību žurnālistu likumīgo tiesību aizstāvēšanai.”

Caurcaurēm aizstāvji

2002. gadā ŽBAC ar ES atbalstu izveidoja plašsaziņas līdzekļu tiesiskās aizsardzības struktūrvienību „Melad”, kas arābu valodā nozīmē „dzimšana”. „Melad” patiesi ir dzimšana — pēc daudziem cīņu gadiem žurnālistu profesijā ir dzimis kaut kas jauns. Šis ir pirmais projekts arābu zemēs, kas žurnālistiem sniedz bezmaksas juridisko palīdzību,” piebilda Mansors.

„Melad” ne tikai bez maksas pārstāv žurnālistus tiesā (2007. gadā vien jau 50 prāvas), bet arī sniedz viņiem bezmaksas konsultācijas, informāciju un apmācību par likumīgajām tiesībām.

Gan Jordānijā, gan citās arābu valstīs struktūrvienība nodarbojas arī ar lobēšanu, lai uzlabotu tiesisko vidi un to saskaņotu ar starptautiskiem standartiem. Tā ierosina jaunus tiesību aktus un grozījumus pašreizējiem tiesību aktiem, kas ierobežo preses brīvību. „Kad nesen parlamentā iesniedzām alternatīvu preses likuma projektu, konservatīvie deputāti bija pārsteigti par šo pilnīgi jauno pieeju,” atminējās Mansors.

Tāpat „Melad” mērķis ir paplašināties citās arābu valstīs. Mansors ir cerību pilns: „Mēs vēlētos „Melad” pārveidot par reģionālu projektu un īstenot arī citās valstīs, piemēram, Ēģiptē, Marokā un Libānā, kur preses brīvība ir līdzīgā stāvoklī.”

Jāatzīst — spīdzināšana ir realitāte

Agrāk cilvēktiesību prakse Jordānijā izpelnījās starptautisku kritiku, un spīdzināšanu atzina par vienu no problemātiskākajām jomām. Ņemot vērā ANO īpašā referenta 2006. gada ziņojumu, Jordānijas valdība un pilsoniskā sabiedrība nolēma divtik centīgi izskaust šo praksi.

Šo kampaņu vada Jordānijas nevalstiskā organizācija (NVO) „Adaleh” („Taisnīgums”), kas ar ES atbalstu īsteno projektu par vardarbības gadījumu uzraudzību un spīdzināšanas upuru aizsardzību. „Spīdzināšana Jordānijā ir ļoti delikāts jautājums, un jordānieši nevēlas atzīt, ka tā ir realitāte,” klāstīja „Adaleh” pārstāve Luna Sabaha. „Mūsu NVO ir pirmā, kas pievērsusies šai problēmai, tādēļ mums ir jārikojas uzmanīgi.”

Problēma nonāk atklātībā

„Šim problēmjautājumam esam pievērsuši tieslietu ministru, pilsonisko sabiedrību, policiju un drošības dienestus, tiesu medicīnas ekspertus, valdības ierēdņus un citas iesaistītās puses, un tas ir ļoti svarīgi,” atzīmēja Sabaha.

Turklāt „Adaleh” ir izstrādājusi pirmo vispusīgo vietēja līmeņa ziņojumu par konkrētiem spīdzināšanas gadījumiem, lai varētu novērst turpmāku vardarbību.

„Jordānijā pirmo reizi vēsturē ir ieviesta juridiska definīcija terminam „spīdzināšana”, sacīja viens no vadošajiem Jordānijas cilvēktiesību advokātiem Talibs Elsakafs, kurš aktīvi piedalījās ziņojuma sagatavošanā.

„Jordānijas iedzīvotāji nav iecietīgi pret spīdzināšanu, un plašsaziņas līdzekļi ir ieinteresējušies par mūsu darbu,” piebilda Elsakafs.

„Adaleh” smeļas spēku šai atbalstā. „Mēs veidojam plašu koalīciju, lai izskaustu spīdzināšanu un vairotu informētību par to,” sacīja Sabaha. Elsakafs piemetināja: „Sadarbojoties ar NVO un tiesu iestādēm, plānojam arī izveidot uzraudzības un dokumentēšanas sistēmu.”

